

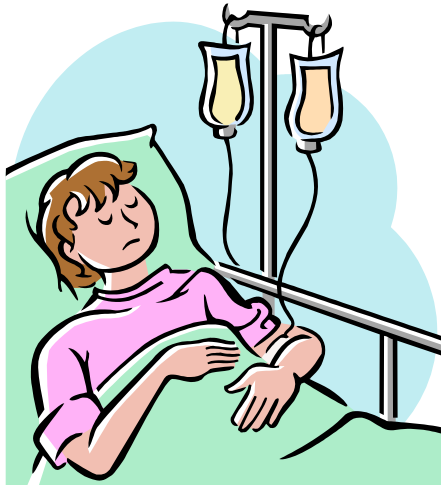
Kapitel 21

Faktorer av betydelse för hälso- tillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården (Z00-Z99)

Olafr Steinum
Knistad i mars 2025

Verktyg för beskrivning av orsaken till vård och de åtgärder som utförs

ICD-10
sjukdomsklassifikation

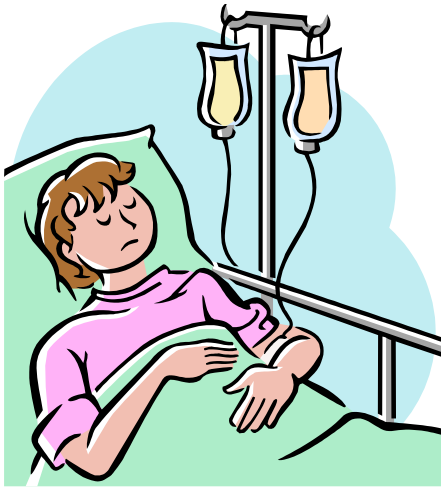
Patienten har:
Huvuddiagnos
Bidiagnoser
Problemområden
Riskfaktorer

KKÅ97 - KVÅ
Åtgärdsklassifikation

**Sjukvården ger
service (tjänster):**
Operationer
Undersökn / utredn
Medikamenter
Träning
Vård

Vad kan vara anledning till kontakt med sjukvården

Sjukdom

Skada

Symtom

Men det finns även orsaker till kontakt med sjukvården som inte är sjukdom eller skada

- Kontrollundersökning efter sjukdom
- Uteslutande av sjukdom
- Utredning
- Rådgivning
- Donation av organ
- Givande av viss begränsad behandling
- Profylax mot sjukdom
- med mera

Om någon sjukdomsdiagnos inte ställts vid vårdkontaktens slut eller inte bedöms vara huvudanledningen till vården, gäller att det **viktigaste symtomet, problemet** eller **anledning** till vården väljs som huvuddiagnos

Kapitel 21

Faktorer som har betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården

Kategorierna Z00-Z99 är i första hand avsedda för tillfällen när andra omständigheter än sjukdom, skada eller yttre orsak som kan klassificeras under kategorierna A00-Y89 registreras som ”diagnoser” eller ”problem”.

Detta kan uppstå på huvudsakligen två sätt:

- a) begränsad vård eller service för ett aktuellt tillstånd
- b) något som har betydelse för en persons hälsotillstånd
men inte kan anses vara en aktuell sjukdom eller skada

Kapitel 21

Faktorer som har betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården

- Ett kapitel för kontakt med sjukvården
 - Vid speciella omständigheter som i sig inte behöver vara sjukdom
 - I speciella situationer definierat av Socialstyrelsen
- Och för markering av tilläggsinformation som bör uppmärksammas

Det är *inte* ett kapitel för åtgärder

Kapitel 21

Faktorer som har betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården

1

Merparten av kategorierna för kontakt med sjukvården kan endast användas för markering av huvudtillstånd.

Man behöver kunde registrera personer som söker **för andra skäl** än för sjukdom eller skada.

Vanligtvis öppenvårdskontakter, men inte alltid

2

Några koder kan bara vara tilläggsinformation vid en i övrigt kodad vårdkontakt.

Exempel:

Z33 Gravid

Z53 Åtgärd ej genomfört

Z95.0 Förekomst av pacemaker

Z92.3 Strålbehandling (radioterapi) i den egna sjukhistorien

Oftast
framgår
detta logiskt
när man
läser
kodrubriken

Kapitel 21

Faktorer som har betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården

3

Vissa kategorier kan vara huvudtillstånd (kontaktorsak) i vissa fall och annat tillstånd (bidiagnos, tilläggs kod) i andra fall

Exempel:

Z94.4 Levertransplanterad

Z96.1 Pseudofaki

Z96.6 Förekomst av ortopediska ledimplantat

Z80-Z84 Hälsorisker i familjens sjukhistoria (familjanamnesen)

Oftast framgår detta logiskt när man läser kodrubriken

Kapitel 21

Faktorer som har betydelse för hälsotillståndet och för kontakter med hälso- och sjukvården

- a) När en person - som kan vara frisk eller sjuk - har kontakt med hälso- och sjukvården i ett speciellt syfte såsom för att få begränsad vård eller service för ett aktuellt tillstånd, för att donera organ eller vävnad, för att få profylaktisk åtgärd utförd eller för att diskutera ett problem som i sig självt inte är en sjukdom eller skada.
- b) När ett förhållande eller problem har betydelse för en persons hälsotillstånd men inte kan anses vara en aktuell sjukdom eller skada. Sådana faktorer kan upptäckas vid hälsoundersökningar, oavsett om personen för tillfället är sjuk eller ej, eller registreras som tilläggsinformation om något som bör uppmärksammas när personen kommer under vård för sjukdom eller skada.

Kapitel 21 - huvudgrupper

- Kontakt med hälso- och sjukvården för **undersökning och utredning** (Z00-Z13)
- Potentiella **hälsorisker** avseende **smittsamma sjukdomar** (Z20-Z29)
- Kontakter med hälso- och sjukvården i samband med **fortplantning** (Z30-Z39)
- Kontakter med hälso- och sjukvården för **speciella åtgärder och vård** (Z40-Z54)
- Potentiella hälsorisker avseende **socioekonomiska och psykosociala förhållanden** (Z55-Z65)
- Kontakter med hälso- och sjukvården i **andra situationer** (Z70-Z76)
- Potentiella **hälsorisker** i familjens och patientens sjukhistoria samt **vissa tillstånd och förhållanden** som påverkar hälsan (Z80-Z99)

Z00 Allmän undersökning och utredning av personer utan besvär eller utan att diagnos registrerats

Utesluter: Riktade hälsokontroller (Z11-Z13)

Undersökning av administrativa skäl (Z02.-)

Z00.0 Allmän medicinsk undersökning

Hälsokontroll UNS

Periodisk undersökning (årlig) (fysisk)

Utesluter: Allmän hälsokontroll av:

barn (Z00.1)

definierade befolkningsgrupper (Z10.-)

Z00.1 Rutinmässig hälsoundersökning av barn

Undersökning av spädbarn eller andra barns utveckling

Utesluter: Hälsoövervakning av hittebarn eller andra friska barn med ogynnsam social situation (Z76.1-Z76.2)

Z00.8 Andra allmänna undersökningar

Hälsoundersökning i populationsstudier

Z01 Andra speciella undersökningar och utredningar av personer utan besvär eller utan att diagnos registrerats

Z01.3 Undersökning av blodtryck av person utan besvär eller utan att diagnos registrerats

Z01.4 Gynekologisk undersökning (allmän) (rutin)

Z01.5 Diagnostiska hud- och överkänslighetstest

Allergitest

Hudtest för bakteriesjukdom och överkänslighet

(Se även Z51.6 Hyposensibilisering mot allergener)

Z01.6 Radiologisk undersökning som ej klassificeras på annan plats

Rutinmässig lungröntgenundersökning

Rutinmässig mammografiundersökning

Z01.7 Laboratorieundersökning av person utan besvär eller utan att diagnos registrerats

Z03 Medicinsk observation och bedömning för misstänkta sjukdomar och tillstånd som uteslutits och avskrivits

Innefattar:

Personer som uppvisar en del symtom eller tecken på ett onormalt tillstånd som kräver genomgång, **men som efter undersökning och observation ej visar behov av behandling eller medicinsk vård.**

Utesluter:

Person med oro för sjukdom där ingen diagnos ställs (Z71.1)

Z03 Medicinsk observation och bedömning för misstänkta sjukdomar och tillstånd som uteslutits och avskrivits

Dessa koder.....

kan användas som huvuddiagnoser när man gör bedömning av patientens tillstånd och det är vissa tecken som ger misstanke om sjukdom eller omständighet som kan leda till problem med hälsan, **och** man inte påvisar fel, **samt** att behandling inte bedöms vara nödvändig.

Observationskod skall ej användas tillsammans med annan liknande kod för sjukdomsdiagnos.

Om man noterar symtom som kan relateras till det misstänkte tillstånd, skall man koda symtomet och inte observationskod från Z03

Z03 Medicinsk observation och bedömning för misstänkta sjukdomar och tillstånd som utesluts och avskrivits

Dessa koder.....

kan användas som huvuddiagnoser när man gör bedömning av patientens tillstånd och det är vissa tecken som ger misstanke om sjukdom eller omständighet som kan leda till problem med hälsan, **och** man inte påvisar fel, **samt** att behandling inte bedöms vara nödvändig.

~~Observationskod skall ej användas tillsammans med annan liknande kod för sjukdom eller tillstånd.~~

Om man inte har ett tillstånd, skall man inte använda Z03-koder.

Z03-koder ska inte användas under en inte avslutad utredning

Z03.- Z04,-

Om en patient **observerats eller utretts** för misstänkt sjukdom eller symtom och **misstanken** efter utredning kunnat **avfärdas** samt att patienten inte visat sig vara i behov av ytterligare vård eller behandling registreras fallet lämpligen med de särskilda koder som finns för denna typ av **observations- och utredningsfall** i kap 21 **(Z03)/(Z04)**

Z03.6 **Observation för misstänkt toxisk effekt av intagen substans**

Observation för misstänkt:
förgiftning eller ogynnsam effekt av läkemedel

Z04.1 **Undersökning och observation efter transportolycka**

Z04 Undersökning och observation av andra skäl

Z04.0 Blodprov för påvisande av alkohol, droger och läkemedel

Utesluter: Närvaro av alkohol i blod (R78.0)

Z04.1 Undersökning och observation efter transportolycka

Utesluter: Efter olycksfall i arbetet (Z04.2)

Exempel observation efter trafikolycka ingen diagnos ställd

Z04.2 Undersökning och observation efter olycksfall i arbetet

Z04.3 Undersökning och observation efter annat olycksfall

Z04.4 Undersökning och observation efter uppgiven våldtäkt och uppgivet sexuellt ofredande

Z04.5 Undersökning och observation efter annan tillfogad skada

Z04.6 Allmän psykiatrisk undersökning begärd av myndighet

Se även: T74 Misshandelsyndrom

T74.2 Sexuellt övergrepp

och Y05 Sexuellt övergrepp genom våld eller hot

WHO: Sexual assault by bodily force

skäl

Z12 Riktad hälsokontroll avseende tumörer

En kvinna **kallas till en undersökning** på grund av att det finns en förhöjd risk för ovarialcancer i släkten.

Efter en gynekologisk undersökning kan man utesluta förekomst av den aktuella diagnosen.

Screening för malign tumör i könsorganen
pga förhöjd risk för ovarialcancer i släkten **Z12.8, Z80.4**

Z13 Riktad hälsokontroll avseende andra sjukdomar och tillstånd

**Z13.8 Riktad hälsokontroll avseende andra
specificerade sjukdomar**

Z13.8A Riktad hälsokontroll avseende atopisk sjukdom

Z23 - Z28 Vaccination

Z23 Kontakt för vaccination avseende enstaka bakteriesjukdomar

Z23.5 Vaccination mot stelkramp

Z24 Kontakt för vaccination avseende vissa enstaka virussjukdomar

Z25 Kontakt för vaccination avseende andra enstaka virussjukdomar

Z25.1 Vaccination mot influensa

Z26 Kontakt för vaccination avseende andra enstaka infektionssjukdomar

Z27 Kontakt för vaccination avseende kombinationer av infektionssjukdomar

Z28 Ej genomförd vaccination

Dessa kategorierna markerar orsaken till kontakt. Det är inte koder som anger att personen fick vaccin.

Vaccinbehandling kodas med åtgärds kod (KVÅ).

Kategorierna kan således endast vara kontaktorsak (huvudtillstånd).

Kontakter med hälso- och sjukvården i samband med fortplantning (Z30-Z39)

Z31 **Fertilitetsfrämjande åtgärder**

Z32 **Graviditetsundersökning**

Z33 **Graviditet som bifynd**

Z34 **Övervakning av normal graviditet**

Z35 **Övervakning av högriskgraviditet**

Z36 **Undersökning av foster före förlossningen**

Z47 Annan ortopedisk eftervård

Utesluter: Kontrollundersökning efter frakturbehandling (Z09.4).
Komplikation av inre ortopediska hjälpmedel, implantat eller transplanterat (T84.-). Vård som innefattar rehabiliteringsåtgärder (Z50.-)

Z47.0 **Eftervård med borttagande av osteosyntesmaterial**

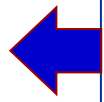
Borttagande av spik, platta eller skruv

Utesluter: Borttagande av yttre stödförband (Z47.8)

Z47.8 **Annan specificerad ortopedisk eftervård**

Byte, borttagande eller kontroll av:

- gipsförband
- yttre fixations- eller traktionshjälpmedel

**Ilizarov
Hoffman**

Z47.9 **Ortopedisk eftervård, ospecificerad**

Endast huvuddiagnoskod

Z48 Annan kirurgisk eftervård

Utesluter:

Kontrollundersökning efter frakturbehandling (Z09.4).

Kontrollundersökning efter kirurgi (Z09.0)

Insättning, utprovning och justering av protes och andra hjälpmedel (Z44-Z46).

Ortopedisk eftervård (Z47.-)

Tillsyn av konstgjord kroppsöppning (Z43.-)

Z48.0 Tillsyn av förband och suturer

Borttagande av suturer. Byte av förband

Z48.8 Annan specificerad kirurgisk eftervård

Z48.9 Kirurgisk eftervård, ospecificerad

Endast huvuddiagnoskod

Men vad är eftervård?

Z47 Annan ortopedisk eftervård

Z48 Annan kirurgisk eftervård

Några dagars observation, kontroll, enklare vård eller återhämtning efter större ingrepp eller åtgärd på annat sjukhus, när inga komplikationer tillstöter under eftervårdstiden.

Endast huvuddiagnoskod

Z51 Annan medicinsk vård

Som huvudprincip: Koda sjukdomen i fråga. Z51.- används i specialfall

Utesluter: Efterkontroll efter behandling (Z08-Z09)

Z51.0 Radioterapeutisk behandling

Z51.1 Kemoterapeutisk behandling för tumör (exempel: ATC L01xxxx)

Z51.2 Annan kemoterapi

← **Koda sjukdomen!**

Underhållsbehandling med kemoterapi UNS

Z51.3 Blodtransfusion utan att diagnos anges

← **Koda sjukdomen!**

**Z51.4 Förberedande vård för
efterföljande behandling som ej klassificeras annorstädes**

Utesluter: Förberedande vård för dialys (Z49.0)

Z51.5 Palliativ vård (ev bidiagnos, detta är inte en åtgärds kod)

Z51.6 Hyposensibilisering mot allergener

Z51.8 Annan specificerad medicinsk vård

← **Koda sjukdomen!**

Z53 Kontakt med hälso- och sjukvården för specificerade åtgärder som ej genomförts

- Z53.0 Åtgärd ej genomförd på grund av
kontraindikation**
- Z53.1 Åtgärd ej genomförd på grund av patientens
beslut av trosskäl eller grupptryck**
- Z53.2 Åtgärd ej genomförd på grund av patientens
beslut av andra och icke specificerade skäl**
- Z53.8 Åtgärd ej genomförd av andra specificerade skäl**

Exempel:
Personalbrist, platsbrist,
brist på apparatur eller materiell
- Z53.9 Åtgärd ej genomförd, icke specificerat skäl**

Används inte som kontaktorsak (huvudtillstånd)

Potentiella hälsorisker i familjens och patientens sjukhistoria samt vissa tillstånd och förhållanden som påverkar hälsan (Z80-Z99)

Utesluter:

Efterkontroll (Z08-Z09)

Eftervård och konvalescens (Z42-Z51, Z54.-)

När det föreligger möjlighet att fostret kan vara drabbat och detta är skäl till observation eller behandling under graviditet (O35.-)

OBS!

När familjeanamnes eller personlig anamnes är skäl till speciell screening eller annan undersökning (Z00-Z13)

Z80 – Z84 Tillstånd i **familjens** sjukhistoria

Malign tumör

Missbruk

Z86 Vissa andra sjukdomar i den egna sjukhistorien

Z86.0 Andra tumörer i den egna sjukhistorien

Tillstånd som klassificeras under **D00-D48**

Z86.1 Infektions- och parasitsjukdomar i den egna sjukhistorien

Tillstånd som klassificeras under A00-B89, B99

Z86.4 Missbruk av psykoaktiva droger i den egna sjukhistorien.

Tillstånd som klassificeras under F10-F19

Utesluter: Aktuellt beroende (F10-F19 med gemensam fjärdeposition .2)

Problem som har samband med bruk av:

alkohol (Z72.1), drog (Z72.2), tobak (Z72.0)

Z86.4A Skadligt bruk av tobak i den egna sjukhistorien

(tillstånd som klassificeras under F17)

Z86.6 Sjukdomar i nervsystem och sinnesorgan i den egna sjukhistorien

Tillstånd som klassificeras under G00-G99, H00-H95

Fördjupningskoder finns

Z86.7 Sjukdomar i cirkulationsorganen i den egna sjukhistorien

Tillstånd som klassificeras under I00-I99

Fördjupningskoder finns

Uppfattas
som tidigare
sjukdom
som inte är
aktuell nu

Z87 Andra sjukdomar och tillstånd i den egna sjukhistorien

Z87.0 Sjukdomar i andningsorganen i den egna sjukhistorien

Tillstånd som klassificeras under J00-J99 (bl a förkylning)

Z87.1 Sjukdomar i mag-tarmkanalen i den egna sjukhistorien

Tillstånd som klassificeras under K00-K93

Z87.2 Sjukdomar i hud och underhud i den egna sjukhistorien

Tillstånd som klassificeras under L00-L99 (bl a finner og födelsesmärken)

Z87.3 Sjukdomar i muskuloskeletala systemet och bindväven

Tillstånd som klassificeras under M00-M99 (bl a ont i ryggen)

Z87.4 Sjukdomar i urin- och könsorganen i den egna sjukhistorien

Tillstånd som klassificeras under N00-N99

Z87.5 Komplikationer under graviditet, förlossning och barnsängstid i den egna sjukhistorien

Tillstånd som klassificeras under O00-O99

Uppfattas
som tidigare
sjukdom
som inte är
aktuell nu

Z91 Riskfaktorer i den egna sjukhistorien som ej klassificeras på annan plats

Z91.0 Allergi och annan överkänslighet som inte beror på läkemedel och biologiska substanser i den egna sjukhistorien

Z91.1 Dålig följsamhet till medicinsk behandling och regim i den egna sjukhistorien

Z91.5 Självdestruktivitet i den egna sjukhistorien
Självmordsförsök

Z91.7 Kvinnlig könsstympning i den egna sjukhistorien
Kvinnlig könsstympning typ 1 – 4

Z92 Medicinsk behandling i den egna sjukhistorien

Z92.1 Långtidsanvändning (och pågående användning) av blodförtunnande medel i den egna sjukhistorien

Avser antikoagulantia.
Inte trombocyttaggregat-
hämmare

Z92.2 Långtidsanvändning (och pågående användning) av andra läkemedel i den egna sjukhistorien

Ospecifik kod. Ger inte
mycket information

Z92.3 Strålbehandling i den egna sjukhistorien

Z92.6 Kemoterapi för tumörsjukdom i den egna sjukhistorien